

Notatki mikologiczne ze Środkowego Roztocza Mycological notes from the Central Roztocze Range

BOGUSŁAW SAŁATA

Środkowe Roztocze należy do regionów słabo zbadanych pod względem mikologicznym. Błoński (1896) wymienia stamtąd 103 gatunki grzybów. W ostatnich czasach pojawiły się tylko 2 wzmianki na temat grzybów wyższych tego terenu (Wojewoda 1964; Sałata 1967).

W roku 1965 rozpocząłem badania na Środkowym Roztoczu w celu poznania jego mikoflory i prześledzenia powiązań grzybów z zespołami leśnymi. Ze względu na rozległy teren i duże zróżnicowanie zbiorowisk leśnych (Izdębski 1962, 1962 a, 1963, 1964) praca ta potrwa zapewne wiele lat. W pierwszej kolejności opracowana zostanie mikoflora lasów jodlowych (*Abietetum polonicum*) i bukowych (*Fagetum carpathicum*). Fragmenty tych zbiorowisk leśnych zachowały się niemal w pierwotnym stanie. Większość rezerwatów leśnych istniejących na Roztoczu (Izdębski 1960) chroni lepiej zachowane fragmenty lasów jodlowych i bukowych. Stosunki więc, jakie tu obserwujemy, są bardzo zbliżone do naturalnych.

Poza tym jodla i buk posiadają na Roztoczu wschodnią granicę swego gromadnego występowania w Europie. Na wschód od Roztocza występują jeszcze, ale w postaci oderwanych wysp (Szafer 1959). Wszystko to skłoniło mnie do zajęcia się w pierwszej kolejności grzybami lasów jodlowych i bukowych.

Dotychczasowe obserwacje pozwalają na podanie wstępnych uwag o mikoflorze wymienionych zbiorowisk leśnych.

Z grzybów częściej spotykanych w lesie jodlowym (*Abietetum polonicum*) wymienić należy: *Amanita fulva*, *A. citrina*, *Collybia peronata*, *Clitocybe clavipes*, *Cystoderma amiantinum*, *C. carcharias*, *Hydnum repandum*, *Laccaria amethystina*, *L. laccata*, *Lactarius vellereus*, *Macrolepiota rhacodes*, *Mycena pura*, *M. galopoda*, *Oudemansiella platyphylla*, *Russula ochroleuca*, *Xerocomus badius* i *X. chrysenteron*.

Na spróchniałych pniakach i kłodach rosną m. in.: *Armillariella mellea*, *Calocera viscosa*, *Galerina unicolor*, *G. triscopa*, *Hericium alpestre*, *Hirschioporus abietinus*, *Lentinus adhaerans*, *Naematoloma fasciculare*, *N. sublateritium*, *N. capnoides*, *Mycena alcalina*, *M. viscosa*, *Xeromphalina campanella*, *Tricholomopsis rutilans* i *Tremellodon gelatinosum*.

Na złamanych młodych jodłach i leżących na ziemi gałęziach znaleźć można było przez cały rok owocniki *Trichoscyphella calycina*. Dość często spotykane były również podkładki *Cordyceps ophioglossoides* wyrastające na podziemnych owocnikach *Elaphomyces asperulus*. Jesienią na starych owocnikach *Lactarius* bardzo często owocowała *Collybia tuberosa*.

Pospolitymi gatunkami rosnącymi w lesie bukowym (*Fagetum carpaticum*) są m. in.: *Amanita phalloides*, *A. rubescens*, *A. vaginata*, *Collybia peronata*, *Clitocybe nebularis*, *C. odora*, *Craterellus cornucopioides*, *Humaria hemisphaerica*, *Lactarius subdulcis*, *L. blennius*, *Lepiota clypeolaria*, *Marasmius alliaceus*, *Mycena crocata*, *M. pura*, *M. pelianthina*, *Russula cyanoxantha*, *R. nigricans*, *R. vesca* i *Xerocomus chrysenteron*.

Na pniakach i kłodach bardzo często występują: *Calycella citrina*, *Ganoderma applanatum*, *Kuehneromyces mutabilis*, *Lycoperdon pyriforme*, *Marasmius rotula*, *Naematoloma fasciculare*, *N. sublateritium*, *Oudemansiella radicata*, *Pluteus cervinus*, *Pleurotus ostreatus*, *Scutellinia scutellata*, *Xylaria hypoxylon*, *X. polymorpha*, rzadziej inne gatunki.

Poniżej zamieszczam wykaz stanowisk kilkunastu interesujących, zwykle rzadko spotykanych gatunków.

Elaphomyces asperulus Vitt.

Pod ściółką w lesie jodłowym, kilkakrotnie lecz niezbyt obficie: rez. Bukowa Góra 6.IX, 21.IX i 12.X.66.

Cordyceps ophioglossoides (Ehrenbg. ex Fr.) Link

Na owocnikach *Elaphomyces asperulus*. Las jodłowy: rez. Bukowa Góra 6.IX, 21.IX i 12.X.66.

Cordyceps militaris (L. ex St. Amans) Link

Dwa okazy na leżącej w kępie mchu poczwarce. Las sosnowo-jodłowy: Susiec 26.IX.65.

Cordyceps sphaecophila (Klotsch) Berk. et Curt.

Na martwej osie leżącej w ściółce. Las jodłowy: Kosobudy 5.VII.65. Las bukowy: rez. Obrocz 7.IX.66.

Dasyscypha virginea (Batsch ex Fr.) Fuckel

Masowo na leżących pod zeszłorocznymi liśćmi miseczkach owocowych buka. Las bukowy: rez. Obrocz 3.VI.66, rez. Bukowa Góra 4.VI.66. Gatunek znany do niedawna zaledwie z kilku stanowisk (Skirgiełło 1960 a). Nowsze dane wskazują, że jest on u nas zapewne często spotykany (Domański i in. 1963, Lisiewska 1963, 1965, 1966; Borowska 1966).

Trichoscyphella calycina (Schum. ex Fr.) Nannf.

Na gałęziach jodły leżących na ziemi, bardzo licznie i często. Rez. Bukowa Góra i rez. Obrocz, V—X.

Gyromitra gigas (Krombh.) Cooke

Kilka owocników przy spróchniałej kłodzie. Las bukowy: rez. Czerkies 6.V.66.

Gyromitra infula (Schaeff.) Fr.

Kilka owocników na trawiastej polance, niektóre z nich wyrastały na gałązkach leżących w ziemi. Las jodłowy: rez. Obroc 19.X.66.

Morchella conica Pers.

Jeden owocnik na linii oddziałowej. Drzewostan jodłowy: rez. Obroc 1.V.65.

Discina perlata (Fr.) Fr.

Kilkakrotnie na spróchniałych pniakach i kłodach jodły. Las bukowo-jodłowy: rez. Bukowa Góra 4.V.66, rez. Obroc 1.V.65, 5.V.66.

Hericum alpestre Pers.

Kilkakrotnie na kłodach i na uschniętych pniach jodły: rez. Bukowa Góra 16.IX.65, 6 i 21.IX.66, 12.X.66; rez. Obroc 22.IX i 19.X.66. Na Lubelszczyźnie znaleziony po raz pierwszy.

Hericum coralloides (Fr.) Pers.

Na spróchniałej kłodzie buka. Las bukowy: rez. Bukowa Góra 16.IX.65 i 6.IX.66.

Sparassis crispa (Wulf.) Fr.

Na korzeniu sosny w suchym borze sosnowym: Susiec 25.IX.65.

Xerocomus parasiticus (Bull. ex Fr.) Quél.

Na owocniku *Scleroderma aurantium*. Bór sosnowo-jodłowy: rez. Obroc 19.X.66. Wymienione stanowisko jest trzecim dla tego gatunku na obszarze Środkowego Roztocza (Sałata 1967).

Xerocomus pulverulentus (Opat.) Gilb.

Grupkami po kilkanaście owocników. Las bukowy: rez. Czerkies 27.VII.66, rez. Obroc 28.VIII.66. Las jodłowo-bukowy: rez. Bukowa Góra 4.VIII.66. Gatunek w Polsce rzadki (Skirgiełło 1960), w południowo-wschodniej Polsce notowany dotychczas z okolic Przemysła (Wojewoda 1964).

Boletus calopus Fr.

Jeden owocnik w piaszczystej ziemi przy drodze. Las jodłowy: rez. Obroc 19.X.66.

Porphyrellus porphyrosporus (Fr.) Gilb.

Las jodłowy i jodłowo-bukowy: rez. Bukowa Góra 4.VIII i 12.X.66.

Strobilomyces floccopus (Vahl ex Fr.) Karst.

Las bukowy, bukowo-jodłowy i jodłowy: rez. Bukowa Góra 6.IX.66, rez. Obroc 7.IX.66, Rybnica k. Suśca 25.IX.65. Na Lubelszczyźnie znaleziony po raz pierwszy.

Tulostoma fimbriatum Fr. sensu Pouzar

Kilkadziesiąt owocników na piaszczystej glebie. Lasek brzoźowo-sosnowy: Kruglik k. Zwierzyńca 20.X.65 (leg. K. Karczmarz).

SUMMARY

The author gives a preliminary characteristic of the mycoflora of *Abietetum polonicum* and *Fagetum carpaticum* in the Central Roztocze Range. A list of a dozen or so more important stands is also given.

LITERATURA

- Błoński Fr., 1896, Przyczynek do flory grzybów Polski, Pam. Fizj. 14:63—93.
- Borowska A., 1966, Grzyby ściółkowe rezerwatu Dębina, Acta Mycol. 2:79—105.
- Domański S. i in., 1963, Mikoflora Bieszczadów Zachodnich II, Monogr. Bot. 15:3—75.
- Izdebski K., 1960, Istniejące i projektowane rezerwaty leśne województwa lubelskiego z uwzględnieniem ich osobliwości florystycznych, Sylwan 10:27—35.
- Izdebski K., 1962, Zbiorowiska leśne na Roztoczu Środkowym, Torfowiska, Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska, B, 16 (1961), 11:303—350.
- Izdebski K., 1962 a, Grądy na Roztoczu Środkowym, Ekol. Polska, A, 10 (18): 521—584.
- Izdebski K., 1963, Bory na Roztoczu Środkowym, Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska, C, 17 (1962), 10:313—362.
- Izdebski K., 1964, Olsy i bory mieszane na Roztoczu Środkowym, Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska, C, 18 (1963), 14:327—365.
- Lisiewska M., 1963, Mikoflora Puszczy Bukowej pod Szczecinem, Monogr. Bot., 15:77—151.
- Lisiewska M., 1965, Udział grzybów wyższych w grądach Wielkopolski, Acta Mycol. 1:169—268.
- Lisiewska M., 1966, Grzyby wyższe Wolińskiego Parku Narodowego, Acta Mycol. 2:25—77.
- Sałata B., 1967, Nowe stanowiska kilku rzadszych gatunków grzybów w województwie lubelskim, Acta Mycol. 3:189—190.
- Skirgiełło A., 1960, Grzyby I. Borowikowate, Warszawa.
- Skirgiełło A., 1960 a, Wiosenne miseczniki Białowieży, Monogr. Bot. 10 (2): 3—19.
- Szafer W., 1959, Szata roślinna Polski niżowej [w] Szata Roślinna Polski, Warszawa.
- Wojewoda W., 1964, Nowe stanowiska interesujących gatunków grzybów w Polsce, Fragm. Flor. et Geobot. 10 (4): 565—576.
- Zbiorowo, 1958, *Gasteromycetes*, Flora ČSR, B 1, Praha.